

GASILLEC

Letnik XXXVII.

Glasiilo »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana«

Izhaja vsak drugi mesec. / Posamezne številke 2.50 Din, za inozemstvo 3 Din.
V „JGZ“ združena gasilna društva dobijo po en izvod „Gasilca“ brezplačno.

V Ljubljani, dne 20. novembra 1933. ● Številka 6.

Predsedstvene vesti.

1. Uprava Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije.

Ministrstvo za telesno vzgojo naroda je s svojim rešenjem O. br. 3720 od 20. oktobra t. l. postavilo za dobo treh let za člane uprave na osnovi § 90 zak. o organizaciji gasilstva:

1. Georgijevića Radoslava, starešino iz Beograda;
2. Turka Josipa, prvega podstarosta iz Ljubljane;
3. Kleščiča Mirka, drugega podstarosta iz Samobora;
4. Bulca Franja iz Mirne;
5. Cerecra Antona iz Kamnika;
6. Vengusta Jerneja iz Celja;
7. Šmita Antona, ing. iz Osijeka;
8. Andraševića Vlada iz Zagreba;
9. Sajferta Josipa, ing. iz Zagreba;
10. Lukasa Fabijana, ing. iz Splita;
11. Matića dr. Milana iz Novega Sada;
12. Bijelića Stojana iz Banje Luke;
13. Đukića Bogdana, ing. iz Tuzle;
14. Markovića dr. Pera iz Zemuna;
15. Stevanovića Milana iz Niša;
16. Milenkovića dr. Živojina iz Skoplja;
17. Martinovića Boža iz Cetinja;
18. Lekića Petra, gen. tajnika VSKJ kot posvetovalnega člana;
19. Pintarja Ilijo, vrhovnega nadzornika VSKJ kot posvetovalnega člana.

2. Inozemci kot člani gasilskih čet.

Na osnovi zakona o organizaciji gasilstva je izdalo ministrstvo za telesno vzgojo naroda rešenje O. br. 3764 od 24. oktobra t. l., v katerem se dopušča pristop v članstvo gasilskih čet inozemskim podanikom, Slovakom po krvi in jeziku, a državljanom bivše Carske Rusije, države Male Antante (Čehoslovaške in Rumunije) in Republike Poljske.

Pri vpisu v članstvo gasilske čete mora vsak kandidat k prijavi priložiti potrdilo občne upravne oblasti, da je prebival v naši državi najmanj tri leta in da je politično popolnoma neoporečen. Razen tega mora vsak kandidat v dovoljni meri obvladati državni jezik. V vsakem poedinem slučaju je o sprejemu članstva izvestiti Vatrogasni savez KJ potom Gasilske zajednice Dravske banovine ter priložiti navedeno uradno listino.

3. Prijave upravnih in nadzornih odborov nadležni upravni oblasti.

V navodilu za ustanavljanje novih gasilskih čet natisnjena pravila, izdana od Vatrogasnega saveza KJ pod št. 119 dne 26. septembra t. l., so obvezna za vse prostovoljne gasilske čete v naši kraljevini.

Ze obstoječe prostovoljne gasilske čete imajo izvršiti reorganizacijo po zakonu in po izrednih skupščinah dostaviti sreskim načelstvom s a m o p r i j a v e, da so po zakonu pretvorjene v čete kakor tudi spisek izvoljenih članov upravnega in nadzornega odbora. Vse to velja tudi za župe in zajednice.

4. Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije v Beogradu je poslala dopis šte. 310 od 3. novembra t. l. sledeče vsebine:

»Bratski gasilski zajednici Dravske banovine
Ljubljana.

Glede potrjevanja izvoljenih uprav vseh gasilskih organizacij v državi, daje podpisana zveza nastopna navodila:

Starešinstvo in uprava gasilske zveze kraljevine Jugoslavije sta imenovani v smislu § 90 zakona o organizaciji gasilstva od g. ministra za telesno vzgojo naroda, o čemer so obveščene vse zajednice z našim razpisom Br. 254 od 21. oktobra t. l.

Izvolitev osrednjega in nadzornega odbora gasilskih zajednic potrjuje Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije v Beogradu.

Izvolitev župnih uprav potrjuje novoizvoljena uprava pristojne zajednice.

Izvolitev upravnega in nadzornega odbora prostovoljnih gasilskih čet potrjuje novoizvoljena uprava gasilske župe, odnosno pristojna zajednica, kjer ni župe.

Glede na to je potrebno, da dostavijo prostovoljne gasilske čete takoj po izvršenih izrednih skupščinah svojim župam, odnosno zajednicam, kjer ni žup, celokupni volilni materijal. Prav tako naj župe dostavijo takoj po izvršenih župnih skupščinah celokupni volilni materijal pristojni zajednici, zajednice pa naj dostavijo po izvršenih skupščinah volilni materijal Gasilski zvezi kraljevine Jugoslavije.

Zato je potrebno, da o prednjem obvestite vse podrejene župe in čete, da se morajo skupščinski zapisniki voditi v dvojniku in dostaviti v overjenem prepisu nadrejeni gasilski ustanovi.

Prosimo Vas, da postopate po prednjem in Vas pozdravljamo z bratskim gasilskim pozdravom

Pomoz Bog!

Generalni sekretar:

Petar Lekić, l. r.

Starešina:

Radoslav A. Georgijević, l. r.

S tem je razveljavljen oni del našega navodila pod št. 548 od 10. oktobra t. l., ki odreja odobritev novih upravnih in nadzornih odborov, čet in žup po doslej obstoječih župnih načelstvih, odnosno zveznem predsedstvu.

5. Vatrogasni savez kraljevine Jugoslavije je prejel od g. ministra za telesno vzgojo dopis, s katerim ta sporoča, da se obračajo direktno na njega razne čete, župe in zajednice. S sprejetjem zakona o organizaciji gasilstva je to nedopustno in se morajo vloge posameznih edinic vlagati le strogo po službeni poti. Vsaka višja edinica mora podati svojo izjavo. Posamezne zajednice pa bodo predlagale vse vloge s svojim mišljenjem in predlogom savezu kraljevine Jugoslavije.

6. Ministarstvo za telesno vzgojo naroda je prejelo v poslednjem času več pritožb, da na gasilskih proslavah ob priliki klicanja Njeg. Vel. kralju gasilske godbe ne igrajo državne himne, ampak le njene dele. Uprave in kapelniki takih godb se izgovarjajo na njih vežbovnik in da tudi zakon o ustroju gasilstva ne predpisujeta o tem ničesar. Vsem zajednicam se zapove, da s strogim razpisom opozore vse župe in čete, da se mora ob priliki gasilskih slavnosti igrati državna himna. Državna himna je sestavljena iz treh delov, to je: Bože pravde, Ljepa naša domovina in Naprej zastava slave. Posameznik del zase pa ne predstavlja državne himne. Nalagamo kot dolžnost vsem četnim in župnim predsednikom, da eventualne seperativne tendence v naših vrstah takoj prijavijo zajednici. S posebnim pravilnikom se bo določila skupna gasilska himna, ki se bo igrala ob svečanih prilikah za državno himno.

7. Neka gasilska zveza je stavila vprašanje, da li se morajo izvoliti voditelji oddelkov po upravi čete, kar je bilo do sedaj tamkaj običajno.

Zakon o organizaciji gasilstva predpisuje v §§ 20 in 23, da izvoli oddelkove voditelje skupščina, kakor tudi ostale čine za dobo treh let.

S projektom pravilnika za izpite pa je predvideno, da ostanejo vsi gasilci »oficirskog zvanja« na svojih mestih in to nadalje 6 mesecev po izidu pravilnika. V tem času morajo položiti predpisani izpit. Ako bi ne položili v treh mesecih predpisanega izpita, se jim lahko podaljša termin še za 3 mesece. Ako pa v tem roku ne položijo predpisanega izpita, izgubijo svoj čin in položaj. Kogar pa zateče pravilnik na teh položajih z odgovarjajočim izpitom, ima pravico za troletno vršenje svoje funkcije.

8. Iz starešinske seje.

Čisti bencin morejo dobaviti samo zrakoplovci. Vstopnice za prireditve in žigosane listke za srečolove izdaja samo davčna uprava. Dovoljenja za takse prosti srečolov in tombole bo še nadalje izdajalo ministrstvo kmetijstva.

Darilo dedičev našega blagopokojnega častnega člana in nestorja slovenskega gasilstva Š i r c e Josipa po Din 1000— se vloži v »Podporni sklad« za onemogle gasilce.

Za vozne olajšave k zvezni skupščini se je vložila zadevna prošnja. Delegati bodo obveščeni po župah in še v dnevnem časopisju.

Sledeča novoustanovljena prostovoljna gasilna društva so bila sprejeta pod zvezno okrilje ter dodeljena nastopno:

1. GŽ sreza Dolnja Lendava: R a d m o ž a n c i, pošta Dobrovnik;

2. GŽ sreza Laško: S v. K a t a r i n a, pošta Trbovlje 2;

3. GŽ sreza Ljubljana-okolica: L j u b l j a n a - s e v e r - n i d e l;

4. GŽ sreza Maribor-desni breg: M a k o l e, pošta ondi;

5. GŽ sreza Murska Sobota: N e r a d n o v c i, p. Petrovci; V i d o n c i, p. Gor. Lendava;

6. GŽ sreza Ptuj: A p a č e, p. Sv. Lovrenc na Dravskem polju;

7. GŽ sreza Slovenjgradec: Š t. I l j pri Velenju, pošta Velenje;

8. GŽ sreza Šmarje pri Jelšah: S l a d k a g o r a, pošta Šmarje pri Jelšah.

Poročila o izvršenih pregledih žup in društev je vzel starešinski svet odobruje na znanje.

Za osnovanje novih Gasilskih žup so se določili delegati za vodstvo izrednih skupščin.

9. Naročnikom lista »Gasilec«.

Naročnina za leto 1933 je še na dolgu pri mnogih naročnikih. Ti naj jo blagovolijo nemudoma nakazati.

16. Gasilski koledar.

Po skupščinskem sklepu l. l. prejme odslej vsako včlanjeno gasilno društvo po 2 iztisa, katera je o b v e z n o dolžno sprejeti in tudi plačati. Lelošnji Koledar je še deloma neporavn. Zamudniki naj čimprej store svojo dolžnost.

11. Naročene tiskovine.

Pravila, brošura z zakonom o organizaciji gasilstva, je poravnati nemudoma brez nadaljnjih opominov.

12. Društvena članarina.

Za poslovno leto 1933/34 določena letna članarina po Din 4— od vsakega rednega člana se vplačuje silno počasi. Pripominja se, da je predlaganje društev za redno letno podporo z a v i s n a od vplačane članarine, ker je pravi član vsake organizacije le oni, ki redno plača organizaciji pripadajočo letnino. Ker se bodo prošnje predlagale oblasti v januarju 1934, je v korist vsakemu društvu, da zadosti svoji dolžnosti zanesljivo do konca decembra t. l. brez pogonov. Župna načelstva naj vodijo o tem točen pregled!

Razpis izredne zvezne skupščine

V zmislu rešenja g. ministra za telesno vzgojo naroda od 18. septembra t. l., O. br. 3241 na predlog Vatrogasnega Saveza kraljevine Jugoslavije, a na osnovi § 89. zakona o organizaciji gasilstva, razpisuje zvezno predsedstvo JGZ izredno skupščino na dan

10. decembra 1933 ob 10. uri dopoldne

v dvorani hotela Metropol (Miklič), nasproti glavnemu kolo-dvoru v Ljubljani, z nastopnim dnevnim redom:

1. Nagovor zveznega staroste.
2. Overovitev zapisnika redne glavne skupščine.
3. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo.
4. Razrešnica dosedanjemu odboru.
5. Volitev a) osrednjega in b) nadzornega odbora.
6. Zapisega članstva nove uprave.
7. Predlogi in nasveti.
8. Slučajnosti.

Vsak delegat se mora izkazati na skupščini z župno legitimacijo. Oprava delegatov je bluzna in čepica brez sekirice.

Na temelju sklepa skupščinskega z leta 1927. se pripozna samo delegate v kroju.

V Ljubljani, dne 9. novembra 1933.

Josip Turk l. r.,
t. č. starosta.

Franc Pristovšek l. r.,
t. č. tajnik.

Kupujte

pri turški

gasilske zastave

I. Neškudla

Ljubljana, Pražakova 8

Kako sodi inozemstvo o našem gasilstvu in o gasilstvu drugih držav.

Konec.

Danska.

Dansko gasilstvo je pač treba umeti. Njega organizacija pač ne sliči organizaciji drugih držav.

V Danski najdemo dvoje: »Redingscorpset« slovanski rešilni korpus, ki so privatne, z zaslužkom računajoče organizacije, ter jih plačujejo zavarovalne družbe. Na deželi najdemo tako zvane preko deželne centrale. S pomočjo gostega telefonskega omrežja prinesejo avtomobilske turbine hitro pomoč. Možnost pomoči je pač vezana na specijalno to ozemlje in bi bila taka izvršitev v evropskih državah nemogoča. Večja mesta imajo svoje poklicno gasilstvo.

Francija.

Gasilstvo velemest je vojaško, prednjači mu pa gasilstvo glavnega mesta Pariza. Prostovoljno gasilstvo podeželja je kakor pri nas v razvoju in tako tudi njega opremljenje z motornimi brizgalnami.

V izdelavi motornih brizgaln so tovarne Francije še precej konservativne, kajti še danes izdelujejo motorne brizgalne s sesaljkami na bat, odnosno krožne sesaljke; so to konstrukcije, ki jih je moderna izdelava brizgaln že davno opustila. Zato pa je delo teh sesaljk z majhnim pritiskom in je pritisk šestih konjskih sil smatrati kot normalen.

Grčija.

V Grčiji postoji le v velikih mestih komunalno gasilstvo, kojega ustroj je pa že skoraj povsod zastarel. Vlada je določila v zadnjem času generalnega inspektorja, ki sporazumno z vlado reorganizuje gasilstvo in bi naj v ta namen dobil na razpolago tudi javna sredstva. Sedanja finančna težava pa bo gotovo zavlekla lep načrt.

Prostovoljnega gasilstva v Grčiji ni. Podeželje vsled svojega ustroja ne zahteva in ne potrebuje povečane požarne varnosti.

Italija.

V Italiji je posebno to omeniti, da imajo velemesta in srednja mesta poklicne gasilce, ki so povsem moderno organizirani in visoko izobraženi.

Prostovoljnih gasilcev je na deželi v potrebnem številu, a bi jih lahko bilo še več. Temu je vzrok, da najdemo po Italiji po večini hiše iz kamnja.

Izobrazba gasilcev se vrši večinoma po vojaških principih. Pri skupnih vajah se polaga večino važnosti na strumno izvedbo redovnih vaj in na vaje z lahкими stezalnimi nosilnimi lestvami.

Tehnično opremo oskrbujejo zelo dobro delujoče domače tovarne. Vidi se večinoma dvokolne brizgalne s snemalnimi agregati.

Madžarska.

Madžarsko gasilstvo sliči, kar se tiče organizacije, našemu gasilstvu. Gospodarski položaj onemogoča, da bi podeželska društva tehnično napredovala. Z gasilskim orodjem so opremljena podeželska gasilna društva nezadostno.

Nemčija.

Nemško gasilstvo je organizirano na istih temeljih, kakor avstrijsko s to razliko, da igra v Nemčiji poklicno gasilstvo večjo vlogo kot v Avstriji, to pa radi tega, ker ima Nemčija ne le absolutno, ampak tudi relativno več velemest.

Tehnična oprema z gasilskim orodjem je prvenstvena ona s težkimi avtomobilskimi brizgalnami, posebno turbinkami. V zadnjih letih se je pa zelo razširila lahka motorna dvokolna brizgalna. Z motornimi dvokolnimi brizgalnami je v Nemčiji procentualno opremljenih manj društev kot v Avstriji. Tudi tukaj so uvedli gasilske strokovne šole.

Poljska.

Poljsko prostovoljno gasilstvo je združeno v državnem savezu, ki ga podpira država.

Gasilstvo se v zadnjem času posebno hitro širi na deželi. Na gasilskih kongresih se polaga veliko važnost na strogo, vojaško disciplino in so dobila ob priliki zadnjega kongresa darila ona društva, ki so se izkazala z najboljšim ekserciranjem.

Tudi Poljska ima domače tovarne za izdelavo brizgaln, vidi se pa vpliv male motorne brizgalne.

Rusija.

O ruskem gasilstvu nam je malo znanega. Izdajajo ruske gasilske strokovne liste.

V velikih mestih imajo zelo moderno opremljeno poklicno gasilstvo z velikimi avtomobilskimi brizgalnami. Opremo podeželja z majhnimi motornimi brizgalnami naj oskrbijo domače tovarne, da bo tako Rusija tudi kar se tiče gasilskih potrebščin, neodvisna od inozemstva.

Švica.

Švica ima v večjih in srednjih mestih poklicno gasilstvo. Prostovoljnega gasilstva v našem smislu ni. Trgi in vasi imajo obvezno gasilstvo, ki je združeno po kantonih.

Kdor plača letno gotovo vsoto, je oproščen obvezne službe pri gasilstvu. Izvršujoči člani ne plačujejo tega prispevka, morajo pa točno obiskovati vežbe in plačajo, ako izostanejo, kazen.

Ta načela gotovo ne koristijo razvoju gasilstva in ima gotovo vso prednost prostovoljno gasilstvo.

V državi rabijo po večini lahke prenosne dvotaktne motorne brizgalne, ki jih izdelujejo doma. Podeželje pa je procentuelno malo motorizirano.

Švedska-Norveška.

V tej državi so v večjih in srednjih mestih povečini poklicno in komunalno gasilstvo, kojih poveljniki so večji del bivši oficirji. Prostovoljnih gasilnih društev je z ozirom na velikost države malo, a je temu vzrok raztresenost človeških bivališč.

Tehnična oprema je dobra. Rabijo po večini težke dvokolne motorne brizgalne. V zadnjem času se je posebno v glavnem mestu priljubilo gašenje s peno.

Sanitetna služba.

Nadaljevanje.

Pri draženju oči zaradi dima dajajmo nanje mrzle obkladke, ne brišimo jih in tudi ne drgnimo. Ako je oko ranjeno od žarečega pepela itd., napravimo predvsem mrzle obkladke, zatem vlažno obvezo in ranjenca kakor hitro mogoče prepepljimo k zdravniku.

Če padejo suhi delci saj, premoga, prahu ali peska v oči, tedaj jih poizkusimo odstraniti iz očesa s suhim robom snažnega žepnega robca, pri čemer spodnjo trepalnico močno odpremo. Ako leži smet pod zgornjo trepalnico, jo poskusimo

s samim natezanjem zgornje trepalnice premakniti na drugo, neboleče mesto. Napravimo vlažno obvezo iz vate in pošljimo ranjenca takoj k zdravniku. Čestokrat se zajedo smeti v roženico, kjer jih težko opazimo in jih mora odstraniti le zdravnik.

K težkim poškodbam, katerim je podvržen gasilec, spadajo tudi prelomi kosti. Ranjenca moramo odnesti posebno če so ranjeni spodnji udje, takoj iz kraja nesreče. Pri tem je potrebna skrajna previdnost, ker lahko povzročimo z nepra-

vilnim postopanjem ranjencu še večje bolečine in škodo. Za prenos so potrebni trije nosači, po eden za zgornje telo, za kolke in za noge. Pravilo je, da moramo ranjenca na zdravem delu telesa po možnosti mirno dvigniti; ranjenci s prelomi rok povečini sami odidejo na varno. Naslednja naloga bodi, ranjenca pripraviti za transport, da kostne prelome obvarujemo pred nadaljnimi poškodbami. Ob tem opustimo večje preiskave, ker povzročijo le neprijetne bolečine.

Znaki preloma so: 1. Sprememba oblike potrtega uda z ozirom na obseg, dolžino in smer itd. 2. Nezmožnost premakniti ud, to radi tedaj nastopajočih bolečin, kakor tudi radi tega, ker mišice nimajo več trdne opore; ranjenec ne more tudi dvigniti potrtega uda.

Ako je strta kaka kost golenice ali podlakti, je še druga nestrta kost majhna opora. Če se na primer stare tanka piščal, more ranjenec še dvigniti ud, da celo, sicer s težavo in bolečinami, more hoditi, ob strti golenici pa to ni mogoče.

Pri slačenju oprostimo najpreje zdrav ud in še le potem potegnemo lahno in oprezno obleko preko ranjenega uda. Vsak tresljaj ranjenega uda povzroči hude bolečine. Če treba, oblačilo prerežemo ali razparamo. Pri tem pa mora vedno drugi pomagač strti ud z obema rokama oprijeti in mirno držati.

Prijeme za držanje strtih udov je treba točno vaditi, ker je prav od njih odvisno pravilno obvezanje ranjenega uda. Sezuvanje čevljev zahteva veliko opreznost. Ko smo odstranili obuvale, denemo strto nogo v oporo iz deščic, lepenke itd. Opora mora biti vedno tako dolga, da ležita oba sklepa najbližja rani mirno in nepremično.

Vsak prelom in naj bodo to noge ali roke ali ključnice je treba primerno očitovati in obvezati, kar zahteva mnogo in temeljnih vaj. Opozorim še, da prelom lobanje povzroči težko omedlevico, in često krvavenje, radi česar se pri prenosu takih ranjencev izogibajmo rupastih cest in cestnega tlaka. Takega ranjenca je najbolje prenesti v bolnico z nosili.

Prelomi hrbtenice zahtevajo največjo pazljivost. Te je treba pri prijemu kakor tudi pri transportu. Ranjenec mora ležati popolnoma vodoravno. Napačno bi bilo in na vsak način moramo preprečiti, da bi se tako ranjenega poskusilo dvigniti pokonci. To lahko povzroči trajno hiranje in celo takojšnjo smrt, ako se ranjeni deli hrbtenice zapičijo ali raztrgajo hrbtini mozeg. Prav tako ravnajmo s prelomi kolkov. Ranjenca položimo na hrbet, ali na zdravo stran in ga zaolžimo z odejami in blazinami tako, da ne čuti prevelikih bolečin.

Slično in previdno ravnamo tudi pri izpahih, to je kadar skoči kost trajno iz sklepa. Sami opustimo izpahnen ud spraviti nazaj v sklep, kajti to razume le zdravnik. Mrzli obkladki na izpahnen ud lajšajo bolečine.

Premaknitev sklepov, pri čemer sami zopet skočijo nazaj v svojo naravno lego, imenujemo izvin. Tudi ti povzročijo takoj ali pozneje hude bolečine in sklepi otečejo. Mir in mrzli obkladki so nujno potrebni. Prva pomoč v tem slučaju je:

1. Udobna lega ranjenega.
2. Transport ranjenca domov ali v bolnico.
3. Poklicanje zdravnika in polaganje hladnih obkladkov do zdravnikovega prihoda.
4. Pri močni oteklini pazljiva masaža.

Pretrses možganov povzroči:

1. Prehodno ali pa daljšo omedlevico.
2. Bledico obraza, hladnost zunanjih udov.
3. Razširjenje zenice.
4. Bruhanje.

Prva pomoč obstoja v tem, da takoj položimo ponesrečenca vodoravno in pokličemo takoj zdravnika ali pa odredimo prenos v bolnico. Do prihoda zdravnikovega dajajmo ponesrečencu hladilne obkladke in za vrnitev zavesti dražilna sredstva.

Pri vseh prelomih kosti si moramo zapomniti, da bodi vsaka pomoč dobro premišljena in v miru ter pazljivo izvršena. Opravimo le najnujnejše obveze, ponesrečenca pravilno položimo ter nudimo le mrzle obkladke vse drugo pa prepuščamo zdravniku.

O ranah so pa gasilci že toliko slišali in čitali, da se v podrobno obravnavo ne bom spuščal. Opozorim le na največjo pazljivost pri prvi pomoči, predvsem je potrebna največja snaga. Nesnaga povzroči pri najmanjši rani vnetje in gnojenje in celo tudi zastrupljenje krvi in tetanus.

Ko nudimo prvo pomoč pri ranah, se ravnajmo po teh-le pravilih:

1. Ne polagajmo na rane vate, obližev, rabljenih gob ali zamazanega platna.

2. Ran se ne dotikajmo z nesnažnimi in umazanimi prsti. Preden obvežemo rano, si temeljito umijmo roke. Po možnosti se ne dotikajmo ran s prsti.

3. Ako rana ni neprimerno nesnažna, je bolje, da opustimo vsako preiskavo ali dotikanje. Snažimo le take rane, ki so s peskom, zemljo ali drugo nesnago močno onesnažene. Za snaženje takih ran rabimo prekuhano vodo ali pa vodo, v kateri imamo razredčeno kako razkuževalno sredstvo.

4. Velika nevarnost preti rani po nesnažnih obvezah. Gasilci naj imajo v ta namen obveze v posebnih torbah.

5. Ko vzamemo obvezo iz torbe, jo položimo na snažno podlago. Obveza, ki pade na tla, stol ali mizo, se ne sme rabiti. Ako nimamo na razpolago obveze, lahko rabimo snažno oprano platno, ki ga eventualno poškopimo z razkuževalno tekočino.

6. Zasilno obvezo napravimo tako, da z umitimi prsti primemo na takem mestu obvezo, ki ne pride v dotik z rano.

7. Skale naj odstrani, ako niso čisto na površju, le zdravnik. —

O krvavitvah, ki so čestokrat zelo nevarne, treba da znamo, ali so ranjene majhne žilice ali pa dovodna ali odvodna žila. Ako teče sunkoma kri v močnem curku in to svetlo rdeča iz rane, je ranjena žila odvodnica in obstoja velika nevarnost za življenje. Nujno potrebna je hitra zdravniška pomoč. Do zdravnikovega prihoda je pa potrebna nujna pomoč. Gasilec-reševalec mora premisliti, mirno in premišljeno hitro ravnati, da zastavi krvni tok. V to svrhu rabimo zadnje in najbolj sigurno sredstvo za ustavitev krvnega obtoka, to je preveza ranjenega mesta. Za prevezo rabimo elastičen pas ali ovijačo. Dobra je tudi elastična naramnica ali pa gumijasta cev. S tem prekinemo krvni tok med rano in srcem tako, da ne teče skozi ranjene žile več kri. Ako smo to prevezo pravilno izvršili, preneha takoj krvavljenje. Ko smo tako ustavili krvavljenje, spravimo ranjenca takoj k zdravniku. Preveza ne sme nikdar trajati več kakor 2—3 ure. Velike rane na glavi, vratu ali telesu, kjer je prevezava nemogoča, zapremo s tem, da pritismemo v rano košček obveze ali čistega platna ter tako do prihoda zdravnikovega zamašimo rano. Pri notranjih krvavitvah postoji prva pomoč v tem, da bolnika položimo z glavo visoko ter dajemo mrzle obkladke in pustimo požirati koščke ledu ali pa dajemo požirke slane vode.

Pri prenosu ponesrečencev velja pravilo, da položimo ranjeni ud čim najvišje. Ranjeno nogo podložimo z zloženo odejo, oblekami, slamo itd. Ranjeno roko podložimo, če leži ranjenec na nosilih, na prsa. Pri poškodbah z otežkočenim dihanjem mora poškodovani skoro sedeti, oslABLJENE pa položimo vodoravno. Ako nudimo ponesrečencem pijače, dvignimo z levo roko glavo in zgornji del hrbta ter z desnico nudimo v požirkih pijačo.

Ako nimamo pri rokah nosil, si lahko pomagamo z zasilnimi nosili, kakor z deskami, vratmi, klopni, lestvami, stoli itd. Na trde dele položimo odeje, slamo itd.

Danes, ko imamo skoraj v vsaki vasi avto in v večjih krajih tudi zdravnika, bo naša glavna naloga, da ranjencu čimpreje preskrbimo zdravniško pomoč. Poslužujemo se tudi telefona, da pokličemo zdravnika.

Če končno še omenim sanitetne torbice, ki jih mora imeti vsaka gasilska četa ter za prvo pomoč izvežbane gasilce, je tudi najmanjša gasilska četa za prvo pomoč dovoljeno opremljena. Sanitetna torbica pa mora vsebovati vse potrebno za prvo pomoč. S pravilno pomočjo bomo lajšali marsikatere bolečine in mnogim rešili življenje.

G. M.

O vzrokih požara.

Lažje in hvaležnejše je ogenj zabraniti, kakor ga pogasiti, zato bodi to naloga gasilnih društev in požarne policije. Da pa moremo zabraniti izbruh ognja, moramo spoznati vzroke, ki povzročajo požar. Vkljub vsem mogočim predpisom in navodilom kako požarno nevarnost omejiti, ostanejo vkljub temu — izvzete so elementarne nesreče — še vedno tri največje nevarnosti, ki ogrožajo naša poslopja in katerih se zelo težko obranimo.

Te tri nevarnosti so:

1. Vžigalice v otroških rokah.
2. Brezprimerna nepazljivost v ravnanju z lučjo in z ognjem.
3. Požigalci.

Te tri nevarnosti uničijo ogromno nacionalno premoženje ne oziraje se na brezštevilne človeške žrtve.

Ni naloga gasilstva požare samo pogasiti, temveč skupno z varnostnimi oblastmi je treba tudi določiti vzroke požarov. Koliko nesreče je povzročila vžigalica v otrokovih rokah, to vemo iz izkustva; na drugi strani pa nam to kažejo statistike zavarovalnic.

Število požarov, ki nastanejo radi nepredvidnosti, je veliko, nič manjše pa ni število požarov zaradi požiga. Osobito v zadnjem času so požari, nastali zaradi podtaknjenja, narasli tako, da mora biti človeka strah. Požigi iz maščevanja niso redki. Poročila o požarih sicer navadno pravijo, da je vzrok požara neznan. Mišljenja pa smo, da je določitev vzroka požara prav tako važna, kakor gašenje samo. Marsikdo bo mogoče oporekal tej trditvi, kajti določitev vzroka je žalibog pogosto zelo težka.

Tukaj nastopa gasilstvo kot pomočnik varnostnih oblasti in državnega tožilstva.

Gasilec, ki prihaja po izbruhu požara najprej na pogorišče, lahko opazi mnogo važnega, kar drugi sploh ne vidijo, mora biti zmožen opazovati tako, da že dožene vsaj nekaj o nastanku požara. Pravilo bodi, da preden pričnemo z gašenjem, doženimo sedež, način in obseg požara. S posebnim

ozirom na to je gasilec najbolj poklican pomočnik kriminalista in vsak kriminalist, ki prihaja na gorišče, bo predvsem zaslišal gasilca o sedežu, načinu ognja, o raznih opazovanih in dozdevnih vzrokih požara.

Naloga vsakega gasilskega poveljnika je, preden ob prihodu h gorišču začne z gašenjem in izdajo povelj, da po možnosti obhodi in si ogleda gorišče, določi kraj, razširjenje in vrsto požara. Ogleda si zidavo ali stavbo s posebnim ozirom na možnost življenjske nevarnosti prebivalcev, kakor požara in določitvi požiga.

Šele po takem ogledu bomo z uspehom gasili.

Tak ogled lahko mnogo pripomore k določitvi vzrokov požara, kakor tudi k določitvi požiga.

Mogoče mi boste oporekali, da se pri tako obsežnih opazovanjih le širi ogenj. Ta trditev je tudi pravilna in se mora torej gašenje in poizvedovanje po vzrokih požara pri vsaki gasilski četi organizirati sporazumno s kriminalnimi oddelki. Mogoče določimo nekatere starejše voditelje nalašč v ta namen.

Zasluzno je gašenje ognja, sigurno pa je ravno tako zaslužno določiti njega vzrok.

Določitev vzroka požara je za današnje čase nujna potreba in ji je treba staviti vsa sredstva na razpolago.

Tukaj morajo varnostni organi in gasilstvo bolj skupno delovati kot dosedaj.

Da bo delo gasilstva na tem polju čim bolj uspešno ali vsaj tako uspešno, kakor gašenje, je nujno potrebno, da kliče stavbna policija gasilstvo vedno k sodelovanju in to pri zidavi novih hiš, tovarn, pri sestavljanju odredb za promet, prevoz, spravljanje in uporabo ognjanevarnih stvari, kakor tudi pri kontroli tovarniških obratov. Vedno se naj zahteva izjava gasilstva.

Požarna obramba, požarna nevarnost naj bodo točke pouka na narodnih in srednjih šolah. Ne bilo bi slabo, ako bi na višji stopnji narodnih, srednjih in drugih šol predaval izkušen starejši voditelj gasilstva. (Sledi.)

Gospod

PFEIFER JOSIP star.

HOČE

Našo ročno brizgalno, katero ste nam predelali na motorni pogon smo v redu prejeli, ter jo tudi vsestransko več kot eno uro preizkušali na eno in dve cevi z malimi in velikimi ustniki. Moramo Vam v našo največjo zadovoljnost javiti, da smo z brizgalno v vsakem oziru popolnoma zadovoljni, saj dela kakor vsaka motorka, da se je vse čudilo. Saj smo dobili pritiska do 12 atmosfer, kar pri marsikateri motorki ne dosežejo, ne da bi se opazilo pešanja motorja. Skušali smo tudi upoštevati primer, da bi odpovedal motor, v tem pri-

meru je bila brizgalna z nekaj prijemi spremenjena v navadno ročno brizgalno, ter se je delalo ta čas kot z drugo ročno, da se je motor popravil, potem je pa z malo prijemi bila brizgalna zopet spremenjena v motorno, ter je delovala naprej z motorno silo. To je ravno največja prednost tega sistema, da v primeru pomanjkanja bencina ali pa pokvaritve motorja ni treba brez možnosti pomoči pri požaru gledati, kako gori, ter poslušati pikrih opazk, katerih v takem primeru nikdar ne manjka. Ako se ne more delati z motorjem, je pa tu ročni pogon, za ta čas, da se postavi motor v red.

Želeti bi bilo, da bi si nabavila vsa gasilna društva take brizgalne, ker si je po našem mnenju kaj bolj praktičnega težko misliti.

To pismo lahko tudi uporabite za Vaše priporočilne namene.

V pričakovanju da boste Vi istotako imeli veselje s tem, da se je Vaš izdelek tako vsestransko posrečil, se priporočamo in beležimo

z odličnim spoštovanjem

GASILNO DRUŠTVO V CEZANJEVCIH
dne 30. julija 1933.

Franc Vunder, s. r., Slavinec Janko, s. r.,
t. č. načelnik. t. č. tajnik.

Dopisi.

Iz Tržiča. Najlepši zaključek impozantnega slavlja v dneh 15., 16., 17. julija t. l. ob priliki 50letnice tržiškega društva in zveznega zleta smo doživeli s kino predstavo. Ljubezniva gospa Escherjeva, hčerka znanega veleindustrija g. Glanzmanna, je snimala ves potek slavnosti — še celo bakljado

ter drugi dan ves spored slovesnosti. Dne 3. t. m. nas je povabila gospa v dvorano hotela Pošta, da nam pred očmi še enkrat lepo slovesnost. Sprejem na kolodvoru, obhod po mestu, zopet vrnitev, razhod, različne faze vrvenja na glavnem trgu, popoldne isto. — Posebno učinkoviti so trenutki, ko se prikaže naš vodja Turk na balkonu, ko govori župan in župni tajnik Globočnik, ko tov. Turk

dekorira zaslužne gasilce itd. Nato interesantni momenti, ko se zahvaljuje sivolasi Koderstric in res lepa defilacija.

Istotako je bila filmarna narodna veselica, na kateri ni manjkalo najbolj smešnih prizorov. Veselo razpoloženje je zlasti videti pri milih gostih iz Ljubljane, impozanten je tudi odhod dragih Jeseničanov. Po tem filmu je prišla na vrsto župna vaja pred dvema leti, ki je dobro predočila urejenost naše domače župe. Posebno lep je bil prizor na trgu, ko brizga približno 12 močnih curkov naenkrat in je ves trg v vodeni pršeci megli. Nato je sledilo proizvajanje filma o priliki velikega požara baron Bornove žage pri kolodvoru, kjer je nastopila vsa župa v vzornem redu. Sledili so še krasni posnetki iz gorovja Sinaj ter posnetki domačih krajev iz planin in razne plezalne ture. Gotovo ni mogla predavateljica bolje ustreči gasilstvu kot s proizvajanjem teh lepih filmov. Župni načelnik se je v primernem govoru zahvalil gospej Escherjevi ter ji poklonil v imenu gasilstva lep šopek nageljnove. Naj bo še tukaj na tem mestu izrečena ponovna zahvala za izkazano pozornost kakor tudi zahvala vsej rodbini gospoda E. Glanzmanna in vzornemu podjetju, v katerem ima gasilstvo vedno tople zagovornike in velikogrudne podpiratelje.

E. Bocak, župni načelnik.

Književni pregled.

Uredništvo Gasilca je prejelo na ogled od tiskarne Merkur brošuro »Gasilstvo in požarna obramba«, zbirko zakonskih predpisov s posebnim ozirom na Dravsko banovino. Zbral in priredil je brošuro hon. univ. profesor dr. Rudolf Andrejka. Zbirka stane vezana 32 Din, broširana pa 24 Din.

V tej brošuri najdemo zbrano vse, kar mora zanimati vsakega gasilca. Sigurno je pa tudi, da bodo morali biti funkcionarji čet poučeni natanko o vseh zakonih, ki so v zvezi z gasilstvom. Knjigo take vsebine je gasilstvo že dolgo pogrešalo ter jo zato toplo pozdravljamo. V knjigi bodo naši gasilci odgovor na vsako vprašanje, ki se tiče gasilske službe.

Toplo jo priporočamo vsem gasilskim društvom in tudi posameznim članom.

Milan Skrbineš: »Božji volk in drugi«. Igre za mladinske odre. Ljubljana 1933. Učiteljska tiskarna. Str. 136. Priznani gledališki strokovnjak, režiser ljubljanske drame g. Skrbineš, je zbral v tej zbirki, ki jo je posvetil spominu svojega očeta, šest svojih otroških igrice. Uvod je »beseda vodjem mladinskih odrov in misli za pouk dece o gledaliških vprašanjih«. Avtor razvija tu svoje misli o drami, dramatik, o režiserju in njih delu. Ker se posebno ozira na mladinsko literaturo in mladinske odre, bodo ravno te uvodne besede dale mnogo pobude in poguma ravno vzgojiteljem in poznavalcem naše dece. Zaključuje »z željo, da bi vodje šolskih odrov obujali v deci tisto ljubezen do igranja, ki izvira iz zavesti, da s svojimi nastopi služi — lepi stvari.« — Od posameznih igrice bi posebno omenjali ravno »Božjega volka« (3 prizori). Za božič je namenjena igrice v 2 slikah »Pod božičnim drevesom«. Mična je posebno igrice v 6 prizorih »Siroti Zorica in Marko«. Ker sta to dve gledališki siroti in je snov vzeta deloma iz igralskega življenja, bi še prav posebno opozorili nanjo. Otroški komediji v 6 prizorih »Spletkar Niko«, ki je zares posrečena, sledi pustna šala v 7 prizorih »Krinke«, ki je gotovo že zgolj igralsko najbolj zanimiva. To bo nekaj za otroški predpust. — Zbirko zaključuje simbolična slika »Vstajenje«, za katero je napisal verze pesnik dr. J. Lovrenčič in katero je avtor režiral na Krekovem večeru l. 1918. v Trstu v gledališču »Politeama Rossetti«. — V splošnem moramo reči, da bodo te zbirke naši vzgojitelji zelo veseli. To so same male, toda profinjene igrice, lahko vprizorljive že zato, ker ne zahtevajo nobenih kulis in navlake in ker je vsako igro avtor strokovno-režisersko tako opremil, da tudi laik ne bo imel ž njimi nobenih težav. Ker ni v njih nobenih banalnosti, pač pa mnogo vzgojnih vrednot in dobrin, jih bodo starši zelo radi jemali v roke, še bolj pa otroci, katerim so namenjene. Zato zbirko vsem toplo priporočamo.

Cena broš. 18 Din.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica 3

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji. Vlog ima nad 400.000.000 Din, rezervnih zakladov pa nad 11 milijonov dinarjev. Za pupilarno naložbo ima sodno depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje denarja po pošti so strankam na razpolago položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Telefon šte. 2016 in 2616

Poštno čekovni račun šte. 10.533

Uradne ure za stranke so od 8. do 12 1/2 ure.

GASILNA DRUŠTVA, POZOR!

Preden si nabavite potrebne cevi, Vas vljudno vabim, da si ogledate mojo zalogo

NORMALNIH GASILSKIH CEVI

izdelke slovitih čeških tovarn, katere ustrezajo vsem zahtevam!

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 31
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 20
CELJE, KRALJA PETRA CESTA 33

Posluje po vsej Jugoslaviji. Ustanovljena leta 1913.

»JUGOSLAVIJA« SPLOŠNA ZAVAROVALNA DRUŽBA

Ravnateljstvo za Dravsko banovino v Ljubljani.

Sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenjska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam vsled tatinskega vloma.
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba je prevzela od »Graške vzajemne zavarovalnice« in od zavarovalnih družb »Feniks« (požarni oddelek) in »Franko-Hongroise« ves njih kupčijski obstoj v naši državi. - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

Po naredbi ministrstva za vojsko in mornarico nadomeščajo police splošne zavarovalne družbe »JUGOSLAVIJE« žensktvene kavicje za častnike.

Telefon 2571. PISARNA: TYRŠEVA CESTA ŠT. 15. Telefon 2571.

Priporočamo

tvrdke,

ki

oglašujejo

v našem

glasilu!

Čelade
Pasove
Rogove
Trobke
Sekirce
Čepice, epolette,
znake, spojke in
cevi najceneje pri

A. KASSIG

LJUBLJANA

ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7

Zahtevajte ilustrirani cenik!

Jugoslovanska zavarovalna banka »Slavija«

sprejema zavarovanja za požar, vlom, zakonito jamstvo, telesne nezgode, avtomobilske škode, transport, točo in razne vrste življenjskega in pogrebne zavarovanja. Lastna poslopja v Ljubljani, Sarajevu, Osijeku in Novem Sadu. Kupčijska zveza s češko banko Slavijo v Pragi.

Generalno ravnateljstvo v Ljubljani
Telefon števil. 2176 in 2276

Pri zavarovanju predmetov proti požaru in pri življenjskem zavarovanju, zavarovanju otroške dote in pogrebnih stroškov, dalje pri vseh jamstvenih, nezgodnih in vlomskih zavarovanjih, pri zavarovanju kaska

upoštevajte edino-le

VZAJEMNO ZAVAROVALNICO

LJUBLJANA

MASARYKOVA CESTA

ki Vam nudi najugodnejše pogoje.

Gasilci!

Dobro, modro sukno dobite v 140 cm širini že od Din 49 — naprej. Prav poceni dobite tudi specialno vrsto gradna in druge vrste blaga za letne obleke, kape znake in druge potrebščine. Kroje Vam izdelava po meri in zelo poceni

TRGOVSKI · DON
Sternecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

Celje števil. 17

Zahtevajte ponudbe z vzorci in cenikom!

UČITELJSKA TISKARNA LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6

tiska vse za Vas
n. pr. društveno glasilo, tiskovine, pisemski papir, vabila, posetnice, letake, lepake, cenike, kataloge in še mnogo drugega

KNJIGARNA LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6 MARIBOR, TYRŠEVA CESTA 44

ima bogato zalogo leposlovnih in strokovnih knjig za Vaše knjižnice in za Vašo osebno uporabo. Poleg slovenskih knjig ima tudi zalogo drugih slovanskih, francoskih, angleških in nemških knjig. — Revije, časopisi, znanstveni listi. — Velika zaloga slik.

Pišite po kataloge in cenike!

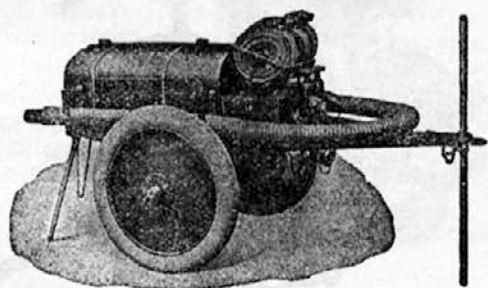
Gasilski zavodi d. d.

Čechy pri Prostějovu na Moravskem

Ustanovljeno leta 1820.

Zastopništvo Maribor

Cankarjeva ul. 36

Lahka, dvokolna motorna brizgalnica z 16/18 HP motorjem, dobava vode 800 l v min., pritisk do 16 atm.

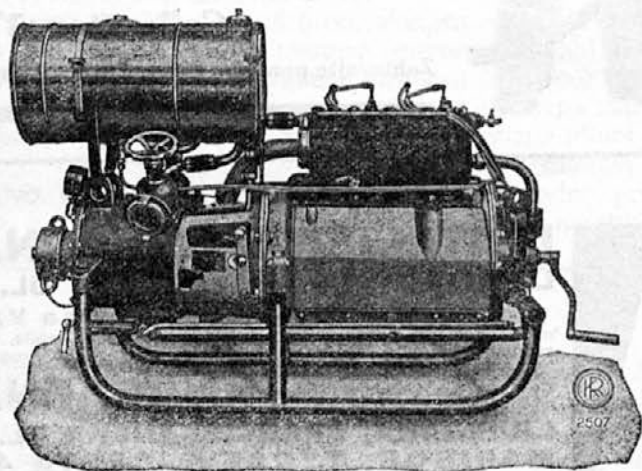
Specialna tovarna brizgalnic, sesaljk, lestev, cevi in oprave za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih in motornih brizgalnic priporoča svoje prvovrstno, najmodernejše gasilsko orodje. Vse vrste teledvadnega orodja. Ugodni plačilni pogoji. Za vse stroje se jamči! Cene solidne.

Konrad Rosenbauer, Linz ob D.

K. Rosenbauer in drug, Celje

tovarne motornih brizgalnic in gasilskega orodja

NASLOV ZA BRZOJAVKE: FR. KOŠIR CELJE ★ TELEFON 99

Dvocilindrska motorna brizgalnica, model 1929, 18/20 HP., pritisk do 16 atm. Hladilnik novega sistema, ogrevanje črpalke s toplo čisto vodo.

Prenosna štiricilindrska motorna brizgalnica, model 1929/30. 24 HP.

Najnovejša konstrukcija se izdeluje na dvokolne, štirikolne in avto-priklopne vozove.

Na podlagi 20letne preizkušnje v motornih brizgalnah priporočamo svoje avtomobilne, štirikolne, dvokolne in prenosne motorne brizgalnice.

Škropilni avtomobil s pripravo za snaženje in pometanje cest.

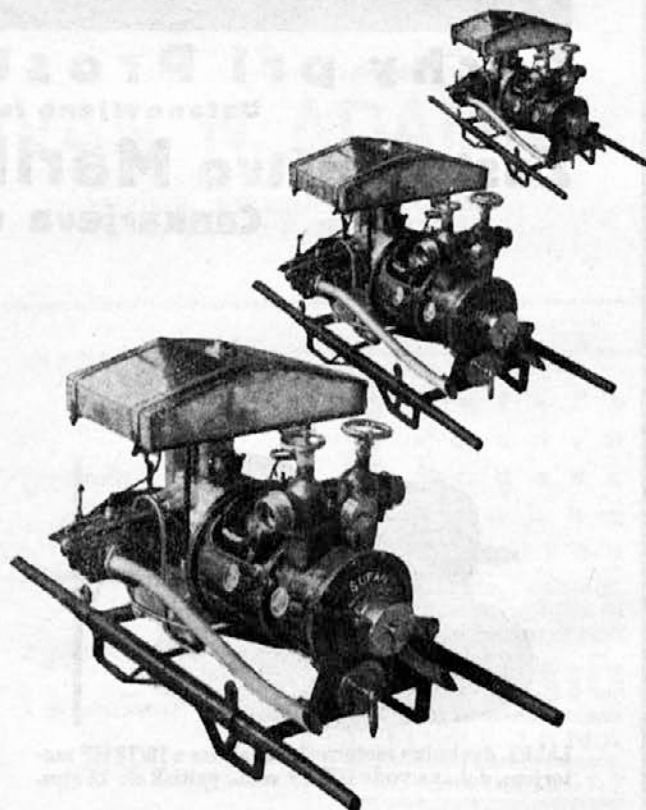
Več kot 2000 Rosenbauerjevih brizgalnic po vsem svetu.

Vsakovrstne lestve, gasilsko opremo, čelade, pasove in vse v to svrhu spadajoče predmete. Brezplačne ponudbe, predvajanje brizgalnic, informacije itd. na željo:

FRANC KOŠIR, CELJE
glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino.

ANDREJ SUPAN, LJUBLJANA

izdeluje in dobavlja prenosne dvo- in štirikolne motorne brizgalne od 10 do 36 k. s., kapacitete od 300 do 1500 litrov vode v minuti. — Nadalje izdeluje spojke vseh vrst, zlasti najnovejše po predpisih Gasilske zveze Kraljevine Jugoslavije, prehodne in usisne komade, cevi iz konopnine — običajne in gumirane — sesalne cevi ter vsa tesnila. Prevzema v popravilo brizgalnice in vse ostalo gasilsko orodje po brezkonkurenčnih cenah. Zahtevajte ponudbe in brezplačni poset

NOVOST: 22 k. s. dvocilindrska, štrilitaktna motorka tipe 1934.